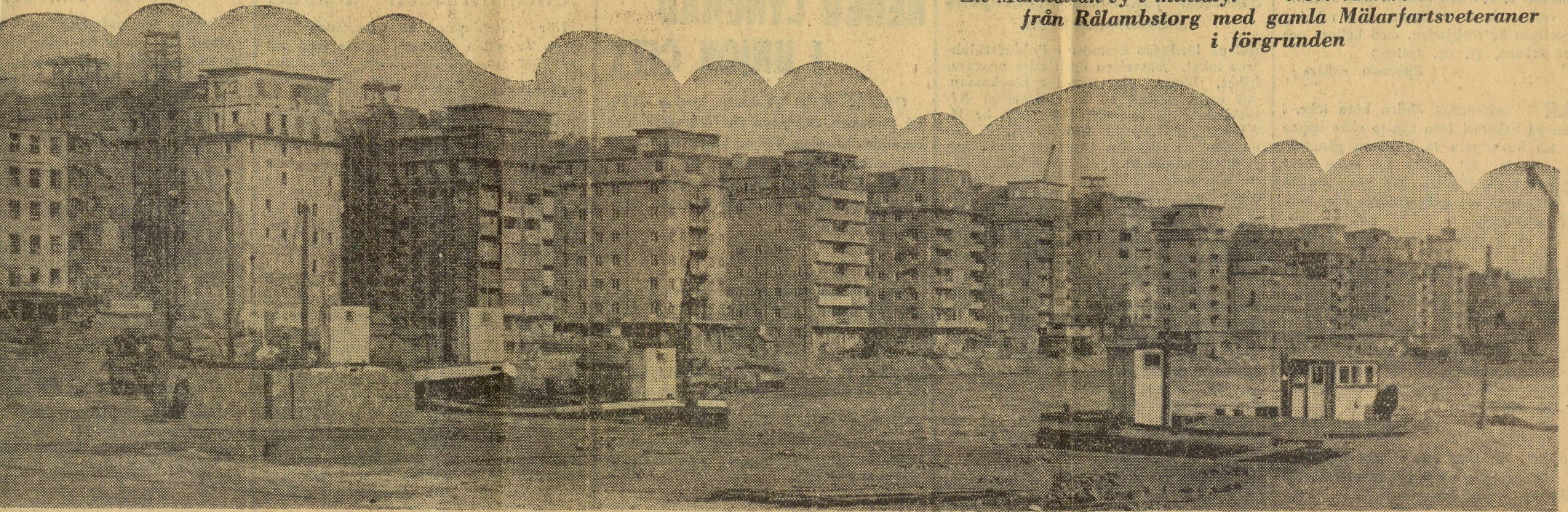

*En Manhattan-vy i miniatyr — Norr Mälärstrand sedd österut
från Rälambstorg med gamla Mälärfartsveteraner
i förgrunden*

Vårpromenad på Norr Mälärstrand Av Gustaf Näsström

Lättjans slingervägar ha fört mig ut till den gamla kära Smedsudden en dag, då våren helt inofficiellt gör sin entré på Kungsholmen. Här är idyllen alltjämt ostörd. Det lilla gula empireslottet vid stranden, där ett gäng naivistiska målare höll hov för ett decennium sedan, paraderar alltjämt med toskanska balkongkolonner ut mot segelleden, och böljeglittret skvalpar med dansande reflexer mellan de romantiska små holmarna, vilkas träd lyfta knoppande grenar mot den solvita rymden. Jag tar vägen inåt igen förbi verkstäder och plank och förbi den pittoreska lilla vik, där färjor i disponibilitet sticka sig in under strandhällarnas gytter av röda och gröna lusthus bland täppor och staket, och jag svänger utför backen vid det grågula Rålambshov, i vars värbruna gräsmarker en flock höns går och pickar.

Nu ligger hela Riddarfjärden framför mig i ett smattrande ultramarin, som härdnar till blygrått i vattrade stråk. I Långholmens skuggade norrslutningar ha smutsiga snösjök gömt sig kvar, och utför Mariabergens svarta stup hänga gröngulskiftande iskaskader. Men middagssolen baddar Riddarholmens lejongula fasader och Kungshusets ärggröna kupoler, och högt över hustaken flamar kyrkans gyllene kors och stadshusets gyllene tre kronor. Vinden är sydvästlig, och den har pressat in den sista målaren i viken vid Rålambstorg, där den

skifferglimmande och glastunna issörjan vagnar och sorlar mellan tunga tegelprämar. På segelsällskapets brygga bakom strandens pil och al flamar redan den första båtkölen mönjeröd mot det knallblå vattnet, och det mönjeröda ger eko i fjärdens flytbojar och i den stadiga Oaxen 34, som lossar kalk vid Norr Mälärstrands kaj. Som en honnör för våren har en prämskeppare vid Rålambstorg hängt sin grådaskiga kalsongtvätt till tork mellan masten och kajutan och halsar själv en pilsner i en krets av törstiga kumpaner.

Men det är inte bara prämskepparen, som flaggar på denna benådade dag. Över ett par av nybyggena vid Norr Mälärstrand vajar blågula dukar till tecken på att allt är under tak. Från skepparns kaj ser jag detta stockholmska Manhattanperspektiv marschera ästad med betonggrå och tegelröda kuber bort mot Kungsholmstorg, vid vars östra kant en mera tradisk arkitektur kungör en Palmgrensk opposition, manifesterad i barockkultur, hanseatiska trappgavlar och böljande Jugend-fasader, behängda med blomstrande balkongsmiden. Men även kvarteret Göken sjunger olika stämmor, från den lyriska tenoren i Ragnar Östbergs sjuttiosexå, där nischer och blinderingar smyga in druvblå skuggor i teglets rosaskimmer, till den karska basen i Nils Einar Erikssons fördomsfritt rationella betongkomplex. Byggnadskroppar-

nars enhetlighet inskränker sig till våningsantal och totalform, eljest är det otaliga variationer i material, balkong- och fönstertyper och andra detaljer, blott icke i den detalj, som heter hyrorna. Men man skall ju inte bo vid Norr Mälärstrand, man skall låta sina vänner bo där, så att man vid varje besök kan njuta av deras vanemässiga utsikt med friska ögon.

Jag viker in på den blivande strandchaussén, som ännu inte helt är utlagd till kaj. Längst i väster rasslar en pontonkran över mudderprämar och pälhuvuden. På stranden har man bäddat en grotesk lit-de-parade åt risiga buskar och grenar, huggna i det gamla idylliska Gökvarterets trädgårdar. Nu kräller det i risbråtarna av ruggiga gräsparvar, och högt över trafik och byggen sväva i rolost främlingskap de tunga kråkorna, som regerat oinskränkt i dessa trakter, till dess husen sköto upp kring de sparade träen, i vilkas kronor deras bon hänga kvar som en beträngd ornitologisk tradis. Men kring strandbäddens travar av takstolar, armeringsjärn och gatsten, kring timmermän, tegelbärare och ledighetskommittéade kretsas mäsar och tärnor i beskäftiga lovar och skria kaxigt och opinionsbildande som mycket unga arkitekter. Här är reklamkonserten i full gång. Från redskapsskjulens gråa väggar lyser Sven Stolpes patetiskt bleka nuna, spanande efter tidens ansikte, som

blinkar mot honom från grannskjulen, där Jeannette MacDonald kråmar sig och Constance Bennett smeker en browning. Numera delta även affischplakaten i kulturdebatten.

Ett enda träd, ett gammalt pileträd, i vars krona Anna Lindhagen mände hänga upp sin klagande harpa, har fått stå kvar vid denna brutala led. Nu böjer den sina mjuka grenar över det plank, som kringgärdar gatuvärdningens materialgård. Eljest växer det endast telefonstolpar ur denna hastigt utfyllda mark, som strävar sig lik en Klondykegata mellan plankbrätar, asfaltkokare, betongblandare, högar av sand och cementsäckar, arbetarbodar och krutförråd. Här är en stad i snabb växt. Elektricitetsverkets överallblå mannar stå till midjan i sina gravar och hala blanka Sievertkablar, ur byggenas fönsterhål slungas lergrå lätker och bräder, svarta, smäckra järnkranar hiva gippsäckar upp i nionde våningen, och hyresbyråernas jätteskyltar ropa ut sina anbud från betongkuberns pupphölster och tegelbyggenas klarblå ställningsstolpar. Här och där lysa redan prälände gardiner som traditionalistiska hänskratt i alltför stora fönsteröppningar, och i hörnet vid Champangatan har den första tobakshandeln hunnit montera sin lockande skylt.

I staden och dyrorten Göken bilda ännu byggnadsarbetarna det dominerande

Stockholms nya Strandväg sedd från öster

befolkningsskiktet och lastbilarna det dominerande trafikslaget. Men de röda bussarna gå regelbundna turer till Rålbambstorg och alltflera privatbilar köra

långsamt och mönstrande längs de u-formade kvarteren vid den nya och högst fashionabla Strandvägen i väster. Icke tal om att den blir den förnäma promenadplatsen på modet. Jag konstaterar redan nu dess säkra symtom: det är damer med hund och kavaljer och det är damer med barnvagn. Men jag noterar också den logiska länken mellan dessa bägge kategorier: damer, som komma att gå här med barnvagn nästa vår. Vad statistiken än må säga, så är den kate-

gorin mycket talrikt representerad här, och den verkar som en ropande röst efter ökade bostadsutrymmen. Men på nativiteten ha Norr Mälarstrands byggherrar icke tänkt. De erbjuda utsikt till Salt-sjön och Kungshatt, men knappast någon utsikt till barn, och i väster avslutas deras byggnadsräcka, helt konsekvent, av ett fashionabelt bostadshotell för ogifta herrar och damer, den Östbergiska sjutiosexan.

NORR MÄLARSTRAND 70

Visning i dag söndag 1—4. Ännu återstå några ovanligt vackra

7 rums våningar

i högklassigt utförande med balkong och hänförande utsikt
att hyra från 1 okt. med tillträde i juli.

Stockholms Uthyrningsbyrå

N. 307 90.

3 BIBLIOTEKSGATAN 3

N. 307 90.